

Cam Sylfaen

Ymweliad bore a 2 sesiwn wedi eu hwyluso hyd at 1 awr ag un weithgaredd o dan arweniad athro neu llwybr hyd at 1 awr.

Disgrifiad byr:
Dewch yn ôl mewn amser i gwrdd â Mr Trevithick, y dyn a ddyfeisiodd y trên stêm cyntaf, a chymryd rhan yn ei gyflwyniad bywiog. Defnyddiwch eich sgiliau datrys problem i'w helpu gyda'i broblemau peirianeg. Cewch glywed stori syfrdanol y dyn cyntaf i ddylunio ac adeiladu awyren yng Nghymru hefyd.
Defnyddiwch ein blwch Trafnidiaeth neu lwybrau i ddarganfod mwy am y cerbydau yn ein horielau.

Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

Amser a phobl

Dylid rhoi cyfleoedd i blant:

- adnabod y newidiadau a gaiff eu hachosi gan dreigl amser, e.e. *y newidiadau sy'n digwydd iddynt hwy eu hunain a phobl a mannau cyfarwydd*
- sylweddoli bod rhesymau dros rai gweithredoedd a bod y gweithredoedd hynny'n gallu esgor ar ganlyniadau
- dechrau adnabod y gwahaniaethau rhwng ffyrdd o fyw mewn gwahanol gyfnodau, e.e. *trwy gymharu lle cyfarwydd yn ystod gwahanol gyfnodau yn y gorffennol*

Allwn addasu'r sesiwn yma ar gyfer grŵpiau anghenion arbennig – Cysylltwch â ni i drafod – learning.waterfront@museumwales.ac.uk
02920 573 600

Amcanion dysgu:

- Dysgu am drafnidiaeth yn y gorffennol; yr hyn sydd wedi newid ar hyn sydd yr un fath.
- Dysgu am ddatblygiadau dyfeisiau cynnar trafnidiaeth ar gledrai ac yn yr awyr.
- Deall sut y mae pobl yn datrys problemau er mwyn goresgyn anawsterau.
- Dod yn ymwybodol o lwyddiant a'r syniadau mawr sydd wedi dylanwadu ar y byd.
- Adnabod y gwahaniaeth rhwng yr hyn sydd yn wahanol ac yn debyg.

Awyrennau, Trenau a Cheir

Gweithgaredd	Sgiliau	Fframwaith Llythrenedd a Rhifedd
Sesiwn o dan arweiniant actor: Yn ystod y sesiwn 40 munud hwn, fe fydd y plant yn cael cyfle i gwrdd â Mr Trevithick, actor, a fydd yn adrodd y stori am ei ddyfais enwog - y trên stem cyntaf yn y byd. Fe fydd y plant yn dod i wybod mwy am yr hyn a ddigwyddodd yn Merthyr Tudful ar anawsterau wynebwyd Mr Trevithick i gael y trên i symud. Fe fydd cyfle i rhai cymryd rhan a gwisgo lan fel rhan o'r cyflwyniad. Cofiwch all y plant paratoi cwestiynau o flaen llaw i ofyn i Mr Trevithick. Sesiwn Robin Goch: Yn ystod y sesiwn 20 munud o dan arweiniant hwylusydd, fe fydd y plant yn cael cyfle i ddysgu mwy am ddylunio ac adeiladu y Robin Goch, un esiampl o'r awyren cynharach ym Mhrydain. Fe fydd y palnt yn cael cyfle i glywed mwy am y perianydd a adeiladodd yr awyren, Charles Horace Watkins. Llwybr Trafnidiaeth: Yn ystod yr awr yma o dan arweiniant athro fe fydd cyfle i'ch dosbarth ddewis llyfr llwybr. Opsiwn 1: I blant yn iau cewch ddewis defnyddio'r amser yma i dynnu lluniau arsylwi o'r gwrthrychau trafndiaeth sydd yn ein horiel. Dylid sicrhau eich bod yn dod a phensiliau, papur a chlipfwrdd gyda chi ar eich ymweliad. Mae yna flychau Trafnidiaeth ar gael yn ogystal â thaflen 'Dewch i Archwilio', os ydych am ddefnyddio'r rhain yn ystod eich ymweliad, awgrymir eich bod yn eu harchebu o flaen llaw i sicrhau fod yna rhai ar gael ar gyfer eich grŵp. Opsiwn 2: I blant yn hyn ellid defnyddio'r awr yma i gwblhau llyfr waith sydd wedi ei seilio o amgylch y gwahanol fathau o wrthrychau trafndiaeth sydd yn yr Amgueddfa - awyrennau, trenau a cheir. Awgrymir eich bod yn	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd • dod yn ymwybodol o gyflawniadau pobl a'r 'syniadau mawr' sydd wedi dylanwadu ar y byd • llunio cymariaethau ac adnabod tebygrwydd a gwahaniaethau • meddwl am gwestiynau, gofyn y cwestiynau hynny a gwrando ar yr atebion Ystod: Amser a phobl • adnabod y newidiadau a gaiff eu hachosi gan dreigl amser, e.e. <i>y newidiadau sy'n digwydd iddynt hwy eu hunain a phobl a mannau cyfarwydd</i> • sylweddoli bod rhesymau dros rai gweithredoedd a bod y gweithredoedd hynny'n gallu esgor ar ganlyniadau • dechrau adnabod y gwahaniaethau rhwng ffyrdd o fyw mewn gwahanol gyfnodau, e.e. <i>trwy gymharu lle cyfarwydd yn ystod gwahanol gyfnodau yn y gorffennol</i>	Llythrenedd - Llafaredd: Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau Agweddau: • Gwrando Cod – 2.OL1, 2.OL2a, 2.OL3, 2.OL4

Awyrennau, Trenau a Cheir

lawr lwytho'r llyfr gwaith cyn eich ymweliad - gofynnwch am gopi wrth archebu'r sesiwn.		
Adnoddau fydd eich grwp yn defnyddio yn ystod yr ymweliad: Blychau Archwilio Trafnidiaeth: Rhaid i chi archebu rhain cyn eich ymweliad. Cewch focs sydd yn cynnwys gwrthrychau a gweithgareddau. Fe fydd nodiadau ar gyfer arweinwyr y grwp yn y bocs. Llwybr Trafnidiaeth: Ar gyfer plant yn hyn – Rhaid archebu hwn o flaen llaw a argraffu copiau cyn eich ymweliad. Dewch i Archwilio: Y mae'r taflen yma ar gyfer plant yn iau ac ar gael o'r Amgueddfa os ydyw wedi archebu o flaen llaw. Gwybodaeth lechyd a Diogelwch: http://www.amgueddfacymru.ac.uk/abertawe/addysg/sut_i_archebu/		
Gweithgareddau paratoi: Trenau • Edrychwch ar hen fapiau sydd yn dangos y rheilffyrdd a 'r camlesu, siaradwch am yr hyn y mae'n cymryd i gwblhau taith. All y plant weithio gyda'i gilydd i greu map mawr ar gyfer y dosbarth. • Edrychwch ar faint y gwahanol fathau o dtrafnidiaeth - cymharwch geffyl a chart, cwch camlas, a thrên; a ble y maent yn mynd a sawl un allwch ffitio i bob un. • Edrychwch ar hen fapiau a lluniau awyrol o drefi sydd yn dangos rheilffyrdd. Cymharwch yr hen a'r newydd. • Adeiladwch fap o drefi sydd yn dangos lle yr oedd y rheilffyrdd a'r tramiau yn rhedeg yn y gorffennol. • Trefnwch luniau o dtrafnidiaeth i mewn i gategoriâu pweru gwahanol - dynol/ ceffyl/ stem/ petrol. • Trafodwch y gwahaniaeth rhwng yr amser fyddai siwrne yn cymryd yn y gorffennol gan ddefnyddio trafndiaeth fel cwch camlas neu drên i gymharu â thrafnidiaeth sydd ar gael heddiw.		

Awyrennau, Trenau a Cheir

Awyrennau

- Gwnewch linell amser o awyrennau. Rhowch dri llun o awyrennau i'r grŵp a'i trefni yn ôl oedran. Os yn addas all y grŵp ysgrifennu brawddeg am bob llun.